

VERZEKERINGEN VOOR ZELFSTANDIGEN

INLEIDING

Uiteenlopende risico's verzekeren om financiële problemen te voorkomen is al geen eenvoudige opdracht voor een particulier. Voor zelfstandigen is dit meestal nog complexer, zeker als je beroepsmatig specifieke risico's neemt of een onderneming leidt. Anders dan bij een particulier evolueren die risico's ook sneller, des te meer als het je als zelfstandige voor de wind gaat, de activiteit toeneemt en de zaak uitbreidt. Als zelfstandige moet je je niet alleen zoals iedere verzekerde tegen schade behoeden, maar bovendien voorkomen dat schade je activiteit ten gronde richt omdat de kosten verder lopen. Hiervoor bestaan specifieke verzekeringen. Dat vergt een nauwgezette opvolging van de risico's en van de verzekeringsovereenkomsten om zich ertegen te beschermen.

1 BEREID JE VOOR!

Zelfstandig ondernemen betekent nog niet dat je alles zelf doet of kunt doen. Boekhouders, consultants maar ook verzekeringsprofessionals kunnen een nuttige bijdrage leveren vanuit ervaring in hun vakgebied. Deze brochure schetst hoe je als zelfstandige risico's kunt onderkennen en waarop je moet letten alvorens een verzekeringspecialist bij de arm te nemen.

> KEN JE RISICO'S

Als zelfstandige weet je uiteraard waarmee je bezig bent en over welke middelen je beschikt om een zaak uit te bouwen en doelstellingen te halen. Met of zonder gebouwen, kantoomateriaal, gereedschap, voertuigen en personeel. Hoe je dit allemaal precies verzekert, dus noch te veel noch te weinig, vergt inzicht, specifieke kennis, ervaring, opvolging maar vooral veel tijd. Een treffend voorbeeld is alles wat te maken heeft met ICT. Computers verzekeren op hun waarde en zelfs op hun werking, dat lukt nog wel. Maar hoe ga je als zelfstandige om met een bug, een virus, het verlies aan gegevens of reputatieschade, kortom cyberrisico's?

Het analyseren van verzekeringsbehoeften begint steeds met het opmaken van een inventaris van bezittingen, personen, werking en diensten om te zien welke de onderliggende risico's kunnen zijn. Hoe vollediger het overzicht, des te nauwkeuriger de verzekeringsprofessional (makelaar, agent of relatiebeheerder) voor je de verzekeringsvoorwaarden daarop kan afstemmen. Zo optimaliseert hij je bescherming als zelfstandige en die van je zaak tegen alle mogelijke risico's en voorkomt hij moeilijkheden vóór ze kunnen ontstaan.

OPEN KAART SPELEN

Tegenover de verzekeraar speel je maar best met open kaart. De verzekeringwet stelt immers dat “de verzekeringnemer bij het sluiten van de verzekeringsovereenkomst verplicht is alle hem bekende omstandigheden nauwkeurig mee te delen die hij redelijkerwijze moet beschouwen als gegevens die van invloed kunnen zijn op de beoordeling van het risico door de verzekeraar”. Een ogenschijnlijk zware verplichting, maar wel in jouw belang als verzekerde. Dat geldt evenzeer bij het veranderen van risico's, zoals een verbouwing of de aanwerving van personeel, iets wat veel verzekerden uit het oog verliezen.

Als je zomaar je café laat verzekeren zonder de verzekeraar op de hoogte te brengen dat je eveneens vanuit je keuken warme maaltijden serveert, bijvoorbeeld, kan dat voor je als uitbater kwalijke gevolgen hebben, zeker als je opzettelijk gezwegen hebt. In de praktijk is het niet altijd zo eenvoudig om uit te maken wat de verzekeraar belangrijk acht. Vóór het afsluiten van om het even welke verzekeringsovereenkomst verloopt gelukkig een heel proces om misverstanden uit de weg te ruimen. Aarzel niet om de verzekeraar te vragen om zijn advies grondig te motiveren. Je overloopt met hem alle mogelijke risico's en toetst op welke manier je die samen het best aanpakt. Dat hoeft trouwens niet meteen via de verzekering, die bij dergelijke oefening meestal het sluitstuk vormt na een hele reeks preventieve maatregelen.

Bij deze verkenning bieden de meeste verzekeraars een checklist aan. Maar dat is nog maar een aanzet. Een bezoek ter plekke door de verzekeringsprofessional is altijd wenselijk, zo niet onontbeerlijk. Het

vermijdt belangrijke parameters over het hoofd zien. Een zorgvuldige verzekeraar wil inzage krijgen in je balans, want die zegt veel over draagkracht, ontwikkeling en perspectieven. Wie financieel sterk staat, kan zich meer verzekeringen veroorloven maar tegelijk ook zelf een aantal risico's dragen. Wie dat minder is, zal keuzes moeten maken en een aantal opties misschien moeten uitstellen.

Op de markt bestaat er een tendens tot het aanbieden van "packages" met het voordeel van een brede, overzichtelijke dekking. Besef dat het om standaardpolissen gaat, in het verlengde van een checklist. Daarom sluiten ze niet altijd aan bij je specifieke noden en wensen. Het blijft fundamenteel om elk risico aan de "verzekeringstoets" te onderwerpen. Dat is wat je van de verzekeringsprofessional mag verwachten: op basis van de risico's die je hem voorlegt, maakt hij een analyse van de algemene voorwaarden (omvang van de dekking, plafonds, uitsluitingen, indexering van de verzekerde bedragen...) die daar het best op aansluiten en vult die zo nodig aan met bijzondere voorwaarden die afgestemd zijn op de risico's eigen aan alles wat je wil ondernemen. Die "goede raad" is voor de verzekeringsprofessional trouwens een wettelijke verplichting.

> AFWEGING MAKEN

Het wordt, zeker voor een beginnende zelfstandige, een afweging tussen noodzakelijk, nuttig en bijkomstig. In die afweging speelt ook in welke mate de keuze voor een verzekering ook iets kan “opbrengen”, onder meer de extralegale voordelen om werknemers aan te trekken en te motiveren (aanvullend pensioen, hospitalisatieverzekering, reisverzekeringen).

Beroep doen op een verzekeringsprofessional dient niet enkel voor het afsluiten van verzekeringsovereenkomsten, maar des te meer voor hun opvolging. Vertrouwen is hierbij fundamenteel, want als een risico zich voordoet of wanneer er iets misloopt, maakt bijstand en dienstverlening bij een schadeafhandeling een aanzienlijk verschil.

2 WELKE SOORTEN RISICO'S?

Ondernemen vraagt de inzet van personen, goederen en financiële middelen op een efficiënte manier. Een correcte verzekering draagt bij tot die efficiëntie.

PERSONEN:

De mens staat natuurlijk centraal in het ondernemen. Als een betrokken persoon uitvalt door ziekte of ongeval, heeft dit meteen een weerslag op de werking van de onderneming. Voor een zelfstandige bedrijfsleider is dat zeker zo.

Om dit op te vangen zijn er naargelang de situatie de ongevallenverzekering, de (verplichte) arbeidsongevallenverzekering, de hospitalisatieverzekering, de invaliditeitsverzekering en de verzekering gewaarborgd inkomen.

Personen kunnen ook fouten begaan met schadelijke gevolgen, en daarvoor aansprakelijk worden gesteld. De onderneming zelf (die rechtspersoonlijkheid heeft) kan eveneens aansprakelijk gesteld worden, zelfs zonder dat er een fout aan te pas komt, bijvoorbeeld de productaansprakelijkheid.

Er bestaan een hele reeks aansprakelijkheidsverzekeringen waarvan de BA Onderneming (Exploitatie) heel specifiek is voor risico's die eigen zijn aan ondernemen. Daaronder vallen ook fouten van werknemers (behalve opzettelijke), gebrekkige producten, tot zelfs terugroepacties...

GOEDEREN:

Ondernemen betekent al gauw het inzetten – hoe beperkt ook – van goederen zoals gebouwen, voertuigen, voorraden, machines en computers... die allemaal vatbaar zijn voor schade.

Naargelang het voorwerp bieden brand-, machinebreuk-, omnium- (voor voertuigen) alle risico- en cyberrisicoverzekeringen dekking. Toevertrouwde voorwerpen (met inbegrip van dieren) maken het voorwerp uit van een aparte of optionele verzekering.

FINANCIËLE LASTEN:

Schade aan goederen en personen heeft niet alleen een rechtstreekse weerslag op de activiteit van de zelfstandige, zij kan ook wegen op de kosten. Die zogenaamde gevolgschade valt onder aparte verzekeringen.

Een belangrijk sluitstuk, dat meestal maar niet noodzakelijk aan andere verzekeringen met name de BA Onderneming is gehecht, is de rechtsbijstandsverzekering.

Zie p. 30 en de brochure van Assuralia die hier dieper op ingaat.

> BEPERK JE RISICO'S

Niet alles hoeft (meteen) verzekerd te zijn. Dat zou de kostprijs nodeloos de hoogte injagen.

Er zijn heel wat situaties die gevaarlijk zijn voor de activiteit, de gebouwen, de medewerkers en de financiën van de zaak maar toch al met eenvoudige maatregelen beperkt kunnen worden. Sommige risico's kan je voorkomen door een strikt preventiebeleid of door die zelf te dragen, zij het tijdelijk in afwachting van de verdere ontwikkeling van je zaak.

De wetgever voorziet allerlei verplichtingen zoals brandpreventie en een reglementering op de veiligheid en het welzijn op het werk. "Wettelijk in orde zijn" op dit vlak betekent lang niet dat je veilig zit.

BEHEERSMAATREGELEN

Om een risico te verminderen kan een zaak haar werkwijze veranderen of zelfs een bepaalde activiteit stopzetten, bijvoorbeeld omdat het risico onverzekerbaar blijkt.

Zolang haar voortbestaan niet in het gedrang komt, kan de onderneming zelf (een deel van) de financiële gevolgen dragen van een risico. Dat kan afhangen van de (lage) frequentie en de mogelijke omvang van de schade. Een voorbeeld is de machinebreukverzekering die beperkt kan worden tot de machines en werktuigen die onmisbaar en onvervangbaar zijn.

In elke verzekering kan de zogenaamde franchise een belangrijke rol kan spelen. De franchise (of vrijstelling) is het deel van het schadebedrag dat de verzekerde zelf draagt. Een hoge franchise helpt immers om de premie te drukken, maar zet ook aan tot voorzichtigheid. Een variant is de "Engelse franchise": geen uitkering als de schade lager is dan de franchise, volledige vergoeding wanneer die hoger ligt.

Er bestaan wettelijk verplichte verzekeringen, noodzakelijke verzekeringen en nuttige verzekeringen.

Aan de eerste valt niet te ontkomen, terwijl het verschil tussen de twee andere sterk afhankelijk is van factoren die eigen zijn aan elke zelfstandige en zijn draagkracht. Een starter of een onderneming die financieel nog niet zo sterk staat, zal keuzes moeten maken en zich (voorlopig) beperken tot "noodzakelijke" verzekeringen: een brandverzekering voor een gebouw, een rechtsbijstandsverzekering, een verzekering gewaarborgd inkomen...

Zodra de risico's goed omlijnd en beschreven zijn begint pas de zoektocht naar de passende verzekering. Hierbij mag de prijs nooit doorslaggevend zijn, want achter een aantrekkelijke premie kunnen soms belangrijke uitsluitingen of te lage waarborgen schuilgaan waarvan je de draagwijdte moet kennen. Ga dus na of die uitsluitingen en de gehanteerde plafonds wel overeenstemmen met de risico's die je op een sluitende manier wil verzekeren. Een uitsluiting betekent dat een welomschreven risico niet onder de dekking van het verzekeringscontract valt.

VERPLICHTE VERZEKERINGEN

- De arbeidsongevallenverzekering
- De BA Autoverzekering
- De BA verzekering voor de uitbater van een voor het publiek toegankelijke plaats ingeval van brand en ontploffing
- De BA beroepsverzekering (voor bepaalde beroepsgroepen: bouw/architecten...)
- De uitgebreide lijst van verplichte verzekeringen vind je op www.fsma.be

3 WELKE VERZEKERINGEN?

➔ A. PERSONEN

De mens staat centraal in de onderneming, waar hij zijn **fysische integriteit** inzet.

> FYSISCHE INTEGRITEIT

Er zijn vier persoonsgebonden risico's, die de fysische integriteit aantasten: ziekte, ongeval, oud worden en overlijden. Sommige zijn dan wel wettelijk verplicht verzekerd, via de sociale zekerheidsbijdragen, maar de voorziene uitkeringen zijn beperkt, zeker voor zelfstandigen. Het is daarom raadzaam om voor elk van die risico's een aanvullende verzekering te overwegen om bij tegenslag of op pensioengerechtigde leeftijd je levensstandaard op peil te kunnen houden.

> ZIEKTE

Voor je werknemers is de **hospitalisatieverzekering** een gegeerd extralegaal voordeel. Voor jezelf ook bespaar deze verzekering je zware kosten als je opgenomen moet worden.

Een collectieve formule heeft als voordeel dat er geen voorafgaande medische acceptatie is.

> ONGEVAL

Als werkgever ben je verplicht om een **arbeidsongevallenverzekering** te sluiten voor alle werknemers die je tewerkstelt. Daar horen ook leerjongens en onbezoldigde stagiairs bij, maar in geen geval vrijwilligers. Een arbeidsongeval is een plotse gebeurtenis die een letsel tot gevolg heeft en zich voordeed tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst en door het feit van de uitvoering van die arbeidsovereenkomst.

De arbeidsongevallenverzekering dekt medische kosten, een percentage van het loon bij tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid en de uitvaartkosten en een lijfrente voor de nabestaanden bij overlijden. Omdat de arbeidsongevallenwet bij de berekening een loonplafond hanteert, kan een aanvullende ongevallenverzekering interessant zijn voor werknemers die meer verdienen. Overigens kan een bedrijf een collectieve ongevallenverzekering afsluiten die zelfs privé-ongevallen van de werknemers dekt.

De premie voor een verzekering tegen arbeidsongevallen hangt niet alleen af van het loon maar ook van de frequentie en de ernst van de schade die bij kleinere ondernemingen ook sterk afhankelijk is van het beroep (NACE-code). Preventie speelt dus een belangrijke, zo niet doorslaggevende rol.

VERZEKERING GEWAARBORGD INKOMEN

Door een ongeval of ziekte kan je, zeker als zelfstandige, in een benarde financiële situatie verzeilen. Voor een premie berekend op basis van je huidige inkomsten kan de verzekeraar dat compenseren wanneer het zover zou komen. Tijdens je arbeidsongeschiktheid is de premiebetaling ook geschorst. Zie ook Bedrijfsschade op p. 28.

LEVENSVERZEKERINGEN

Het belang van levensverzekeringen kan niet genoeg benadrukt worden, voor jezelf als zelfstandige, je nabestaanden indien je vroegtijdig overlijdt en voor je bedrijf. Zij laten ook toe om een aanvullend pensioen op te bouwen.

Het pensioenstelsel in België bestaat uit drie pijlers: het wettelijke pensioen, het aanvullende beroepsgebonden pensioen en het aanvullend individueel pensioen. Zelfstandigen krijgen een wettelijk pensioen dat veel lager ligt dan dat van loontrekkenden en ambtenaren. Gemiddeld is dat een kleine 700 euro per maand. Voor hen bieden aanvullende pensioenen veel mogelijkheden.

> VOOR JEZELF

AANVULLEND BEROEPSGEBONDEN PENSGIOEN

De wetgever heeft ervoor gezorgd dat zelfstandigen kunnen genieten van de voordelen van **aanvullende beroepsgebonden pensioenen** (tweede pijler).

Voor zelfstandigen is de voor de hand liggende formule het **vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen** (VAPZ), omdat de premies tot een maximumbedrag van 3.859.40 euro in 2023 fiscaal volledig aftrekbaar zijn als beroepskosten.

Dit aanvullende pensioen is meestal opgebouwd met een gewaarborgd rendement (tak 21) of soms met een verzekering gekoppeld aan beleggingsfondsen (tak 23).

Zelfstandigen met een vennootschap kunnen naast een VAPZ een aanvullend pensioen opbouwen via de **individuele pensioentoezegging** (IPT). Van de bezoldiging gaat een deel naar dat aanvullend pensioen. Hier is het zelfs mogelijk om retroactief tot tien jaar terug te gaan, zolang de pensioenopbouw blijft binnen de 80 %-regel. Deze regel stelt dat het wettelijke pensioen en het aanvullend beroepsgebonden pensioen samen niet meer mogen bedragen dan 80 % van de brutojaarbezoldiging. Aanvullende individuele pensioenformules (derde pijler) zoals pensioen- en langetermijnsparen (zie verder) vallen buiten deze berekening.

Aan zo'n individuele pensioentoezegging zijn heel wat voordelen verbonden. Naast het pensioenkapitaal dat de zelfstandige ontvangt op het einde van zijn loopbaan, kan deze formule ook een overlijdensdekking bevatten. Doorgaans is het ook mogelijk om het product in de vorm van een voorschot of in pandgeving aan te wenden voor een vastgoedfinanciering (met het bijkomend voordeel hierbij notaris-, expertise- en registratiekosten te vermijden).

Zelfstandigen zonder vennootschap kunnen soortgelijke voordelen opbouwen via een Pensioenovereenkomst voor Zelfstandigen natuurlijke personen (POZ).

Dat er zoveel formules met uiteenlopende kenmerken en fiscaliteit zijn, maakt de keuze en de prioriteiten op het eerste gezicht niet eenvoudig maar geeft anderzijds een grote flexibiliteit om als zelfstandige te beslissen welke bedragen in te zetten en wanneer. Om een aanvullend pensioen geleidelijk op te bouwen is het zeker raadzaam om een verzekeringsprofessional aan te spreken die met de mogelijke combinaties projecties kan maken. Aan de waarborgen van de tweede pijler kan je altijd andere verzekeringsproducten (overlijden, gewaarborgd inkomen) koppelen.

> VOOR JE WERKNEMERS

Voor zelfstandigen die werknemers willen aantrekken en motiveren is het aanbieden van extralegale voordelen in een loonpakket een belangrijke troef. Bovendien is het voor beide partijen fiscaal voordelig en een aantrekkelijk alternatief voor een loonsverhoging. Een aanvullend bedrijfspensioen onder de vorm van een **groepsverzekering** laat het beheer daarvan over aan een verzekeraar.

> VOOR JEZELF

AANVULLENDE INDIVIDUELE PENSIOENEN

De overheid moedigt pensioensparen aan via een fiscale aftrekbaarheid van 30 % tot een bepaald bedrag (voor jaarlijkse stortingen tot 990 euro in 2023) en van 25 % (voor jaarlijkse stortingen tussen 990 en 1.270 euro in 2023). Het is van belang om hiermee zo jong mogelijk te beginnen. De gestorte premie is immers niet alleen fiscaal voordelig, maar geeft de verzekeraar de gelegenheid om dat bedrag op lange termijn te beleggen zodat de verzekerde op het einde van de rit over een behoorlijk kapitaal kan beschikken. Een **pensioenspaarverzekering** omvat immers een eindvervaldag (meestal 65 jaar). Op de leeftijd van 60 jaar wordt op voorhand een heffing van 8 % afgehouden. Daarna is er geen eindbelasting meer.

Het **klassieke langetermijnsparen**. Op deze verzekeringen is een premietaks van 2 % verschuldigd. Hier heeft de verzekerde er dus nog een bijkomend voordeel bij om de looptijd zo lang mogelijk aan te houden. Zo wordt het effect van de premietaks over jaren uitgesmeerd, terwijl de verzekeraar de ingelegde premies kan investeren om er een maximaal rendement uit te halen. Ook het klassieke langetermijnsparen is fiscaal aftrekbaar tot een maximumbedrag van 2.350 euro in 2023.

Wie boven dat maximum fiscaal aftrekbaar bedrag nog middelen heeft kan natuurlijk verder investeren in een levensverzekering.

> VOOR JE NABESTAANDEN

Een andere belangrijke verzekeringsdekking betreft de "**overlijdensverzekering**" die het gezin financieel beschermt wanneer de verzekerde komt te overlijden. Het doel kan zeer gericht zijn: een **schuldsaldoverzekering** (een tijdelijke overlijdensverzekering zodat bij overlijden een lening geheel of gedeeltelijk terugbetaald wordt), een uitvaartverzekering of een **successieverzekering** om de overdracht van een familiezaak te vergemakkelijken.

Men kan vrij de begunstiging van deze verzekering in geval van overlijden vastleggen. Zolang de begunstigde niet aanvaard heeft, kan de verzekeringnemer die begunstiging altijd wijzigen. Op die manier behoudt hij, anders dan bij een schenking, zeggenschap over de ingelegde premies. De verzekeringnemer kan ook een bepaalde rente krijgen zolang hij leeft of het zo regelen dat het geld naar hem terugkeert als de begunstigde voor hem overlijdt.

> VOOR JE ONDERNEMING

Bedrijven kunnen een verzekering afsluiten voor het geval dat een of meerdere sleutelfiguren – denk maar aan de chef in een restaurant – arbeidsongeschikt zijn of voortijdig overlijden en het bedrijf daardoor in zijn bestaan of ontwikkeling bedreigd wordt. De zogenaamde **bedrijfsleidersverzekering** wordt ingevuld op basis van een grondige analyse van de onderneming en van haar behoeften.

Een overlijdensverzekering kan ook de familiezaak beschermen, meer bepaald in het geval van een schuldsaldoverzekering voor leninglasten aangaan voor bijvoorbeeld de aankoop van bedrijfsmateriaal of de renovatie van de familiezaak.

⊕ B. PATRIMONIUM

Elke zelfstandige werkt met een patrimonium, dat zeer divers kan zijn, gaande van een postbus of kleine gehuurde ruimte met of zonder pc en telefoon tot een uitgebreid machine- en voertuigenpark, kantoren of loodsen. Al die goederen kunnen tegen allerlei gevaren verzekerd worden om de schade te herstellen of de beschadigde goederen te vervangen. Tegen die talrijke onderliggende risico's (brand en aanverwante, diefstal, verlies aan gegevens...) kan je je als zelfstandige verzekeren, meestal zonder wettelijke verplichting. U kredietverlener zal dat meestal wel vragen.

> GEBOUWEN

Veel "gewone" bedrijfsgebouwen komen in aanmerking voor de wettelijk geregelde **brandverzekering "eenvoudige risico's"** met een verplichte dekking van een aantal gevaren, zoals stormschade en natuurrampen. Tot een zekere waarde is dat het geval voor land- en tuinbouwbedrijven en lokalen voor vrije beroepen, onder meer. Maar voor "speciale risico's" zal het niet volstaan om zomaar een "rooster" (een vragenlijst over aantal kamers, omvang, gebruikte materialen,...) in te vullen voor de waardebepaling en is het goed uitkijken tegen welke gevaren men verzekerd wil zijn. Anders dan voor eenvoudige risico's zijn storm, glasbreuk en natuurrampen in "speciale risico's" niet standaard verzekerd. Bovendien moet een KMO bijzondere aandacht hebben voor de inhoud van de gebouwen, omdat het verlies of schade aan die goederen de werking van het bedrijf kunnen onderbreken.

Zelfs kleinere bedrijfsgebouwen kunnen soms bijzonder complex zijn, zoals een carwash of een schrijnwerkerij waaraan specifieke risico's (onder meer) verbonden zijn.

Drie belangrijke risico's zijn zelden inbegrepen in om het even welke brandverzekering en moeten apart verzekerd worden: **diefstal, onrechtstreekse verliezen en (bewezen) bedrijfsschade**, met name vaste kosten (huur en lonen), extra kosten (overuren) en gederfde inkomsten (zoals verlies van marktpositie).

Zowel de eigenaar als de huurder hebben belang bij het afsluiten van een brandverzekering. In alle omstandigheden rust op de huurder een wettelijk vermoeden van aansprakelijkheid als het risico bij hem is ontstaan.

› TOEVERTROUWDE GOEDEREN

Je kan ook als bijvoorbeeld garagehouder, juwelier of verhuizer goederen toevertrouwd krijgen waarmee iets mis kan lopen. In dat geval komt uw contractuele aansprakelijkheid in het gedrang, die gedekt kan worden in een **verzekeringsovereenkomst "toevertrouwde goederen"**.

> WERKTUIGEN

Specifiek voor machines bestaat er een **machinebreukverzekering**. Die komt tussen wanneer de machine plotseling uitvalt en hersteld en weer opgestart moet worden. Bij verhuis van een machine kan het bedrijf ook een **montage- en demontageverzekering** afsluiten met inbegrip van proefdraaien. Van belang zijn de waarde van de machines en de betrokken periode.

> VOERTUIGEN

Voertuigen vallen in principe niet onder de brandverzekering van een gebouw waar ze staan of gebruikt worden. Materiële schade wordt wel gedekt door een **omniumverzekering**.

> WAARDEVOLLE VOORWERPEN

Waardevolle voorwerpen zoals computers, fotokopieermachines en kantoomateriaal kunnen verzekerd worden in de formule "**alle risico's**".

De grondslag van een verzekering alle-**risico's** is dat alles gedekt is, behalve wat de overeenkomst precies uitsluit. Het voordeel is dat de verzekering zeer breed is: beschadiging of vernieling door een externe oorzaak, diefstal en zelfs machinebreuk. Je weet dus exact waarvoor je niet verzekerd bent.

Wanneer een schadegeval zich voordoet, is het aan de verzekeraar om te bewijzen dat het risico uitgesloten is. Vandaar ook dat een verzekering alle risico's meestal afgesloten wordt voor voorwerpen met een snelle afschrijvingswaarde, maar slechts uitzonderlijk voor

> GEGEVENS, REPUTATIE

De ontwikkeling van ICT, netwerken en communicatiemiddelen heeft nieuwe risico's doen ontstaan, cyberrisico's, zoals het stelen, het "kapen" of het onbruikbaar maken van gegevens (hacking, phishing, ransomware...) die de activiteit van de zelfstandige ten gronde kunnen richten of zijn reputatie kunnen schaden.

Onder die cyberrisico's vallen niet alleen kwaadwillige handelingen, maar ook ongevallen en menselijke fouten. Het **verzekeren van cyberrisico's** is niet eenvoudig en beperkt zich altijd tot een residuaire dekking. Dat betekent dat de verzekeraar slechts tussenkomt nadat de verzekerde een hele reeks opgelegde voorzorgsmaatregelen heeft genomen om het risico te beperken. Die verzekering kan twee vormen aannemen: een "stand alone" verzekering of een dekking die aansluit bij een ander verzekerd risico (zoals aansprakelijkheids- en bedrijfsschadeverzekering). De tweede vorm is de meest voorkomende.

> AANSPRAKELIJKHEID

Het is erg belangrijk om je patrimonium ook te verzekeren tegen aanspraken tot schadevergoeding; dat is de rol van de aansprakelijkheidsverzekeringen

Het aansprakelijkheidsrecht is een bijzonder omvangrijke materie. Naast een strafrechtelijke en administratieve aansprakelijkheid is er altijd de behoefte geweest om het slachtoffer van een of andere schade te vergoeden, via de zogenaamde "burgerlijke aansprakelijkheid". Die aansprakelijkheid kan al dan niet voortvloeien uit een contract.

De "extra-contractuele" burgerlijke aansprakelijkheid berust op een paar wetsbepalingen (artikel 1382 tot 1386 van het Burgerlijk wetboek) maar heeft via de rechtspraak een enorme ontwikkeling gekend. Het principe is vrij eenvoudig: om schadeloos gesteld te worden, moet het slachtoffer de schade, een fout en het oorzakelijk verband bewijzen. Die fout kan persoonlijk zijn (artikel 1382) maar je kan ook aansprakelijk gesteld worden voor anderen (als werkgever, voor personen onder jouw gezag...) en als houder van goederen. Om slachtoffers te beschermen breidt de wetgever gestaag de zogenaamde "objectieve aansprakelijkheid" uit, waarbij de notie "fout" geen rol meer speelt. Bij voorbeeld in geval van brand en ontploffing in een voor het publiek toegankelijk gebouw: ook wanneer de exploitant geen enkel verwijt treft, moet hij instaan voor de vergoeding van eventuele slachtoffers via die bijzondere verzekering. Je moet beseffen dat de schade waarvoor je aansprakelijk kan gesteld worden, je financieel vermogen of de activa van je onderneming ver kan overtreffen.

In het burgerlijk recht heeft het slachtoffer immers recht op de volledige vergoeding van de bewezen schade, zonder enige beperking.

Er is ook de contractuele aansprakelijkheid wanneer een van de partijen de contractvoorwaarden niet naleeft. Bedrijfs- en beroepsverzekeringen onder meer kunnen daarvoor dekking bieden.

> WIE IS AANSPRAKELIJK BINNEN EEN BEDRIJF?

Naargelang de omstandigheden kunnen de onderneming zelf, de werkgever en de bestuurders aansprakelijk gesteld worden voor extra-contractuele schade aan derden.

De **verzekering BA Onderneming** (ook nog BA Exploitatie of Uitbating) kan die schade dekken, voor zover die veroorzaakt is in het kader van de bedrijfsactiviteit. Het is bijgevolg cruciaal om deze activiteit in de verzekeringsovereenkomst zeer nauwkeurig te omschrijven. Het gaat hem niet alleen om wat het bedrijf doet, maar ook met wie. Werknemers vallen immers onder de verantwoordelijkheid van de werkgever, tenzij bij opzettelijke fouten. Opzet is in principe dan wel uitgesloten van de verzekering, in de betere bedrijfspolissen kan de werkgever wel gedekt zijn bij schade die een werknemer opzettelijk heeft veroorzaakt. Onder werknemers vallen ook tijdelijke werkkrachten en stagiairs, maar nooit vrijwilligers.

Bestuurders vallen niet onder die uitbatingsverzekering, omdat zij aansprakelijk zijn voor fouten die eigen zijn aan hun functie (beroepsfouten) en daarvoor kunnen zij ook met hun persoonlijk patrimonium opdraaien. Daarvoor bestaat een specifieke **bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering** (D&O, Directors and Officers).

De BA Ondernemingsverzekering beperkt zich wel tot de ondernemingsactiviteiten, waarvan het resultaat voor derden (klanten) kan tegenvallen na levering van werken of van een product. Daarvoor bestaat een eigen **verzekering BA na levering**. In dezelfde lijn kan een onderneming grote risico's nemen bij de uitvoer van een product.

Iedere zelfstandige kan een beroepsfout maken met schadelijke gevolgen voor derden. Voor die **beroepsaansprakelijkheid** bestaan specifieke verzekeringen. Voor veel intellectuele beroepen, zoals accountants, notarissen, reisorganisatoren, architecten, verzekeringsmakelaars en medische beroepen, is die verzekering wettelijk of deontologisch verplicht.

Als exploitant van een voor het publiek toegankelijke plaats, zoals een restaurant, een hotel of een warenhuis, ben je **objectief aansprakelijkheid ingeval van brand en ontploffing**. Objectief aansprakelijk betekent dat je in die gevallen altijd opdraait voor de schade, ongeacht de oorzaak ervan. Je moet je daarvoor verplicht verzekeren.

Elk motorrijtuig dat op de openbare weg wordt gebracht, moet verplicht verzekerd zijn in burgerlijke aansprakelijkheid tegenover derden, ongeacht de functie van dat voertuig. Een voertuigenpark kan collectief verzekerd worden. Let erop dat je het beroepsgebruik meteen aangeeft.

De verplichte **BA-autoverzekering** van een rijdend werktuig dat ook op de openbare weg komt, kan om praktische redenen wel opgenomen zijn in de algemene BA-bedrijfsverzekering.

> BEDRIJFSSCHADE

Een onderneming kan haar patrimonium, haar aansprakelijkheid en het personeel perfect verzekerd hebben en hierbij rekenen op een volledige vergoeding van de schade aan gebouwen of aan derden, dan nog kan ze te gronde gaan omdat ze de schade tijdens herstelfase niet kan overbruggen of overleven. Tijdens de heropbouw blijft de onderneming immers kosten dragen (de loonlast bijvoorbeeld) zonder inkomsten te verwerven. Stel dat je activiteit afhangt van het gebruik van een machine die bij een schadegeval onherstelbaar wordt beschadigd en waar een nieuw model niet meteen leverbaar is.

Vandaar het nut van een **bedrijfsschadeverzekering** die tussenkomt na een voorval die de normale werking van de onderneming onderbreekt. De meest eenvoudige manier is de omzet te verzekeren, maar dat is duurder dan het verzekeren van de vaste kosten en het bedrijfsresultaat, wat dan weer een hele berekening vergt. Naast die aangegeven bedragen, kan de verzekering bijkomende dekkingen voorzien, zoals erelonen van experts en bedrijfsrevisoren, boeten en schadevergoedingen voor niet uitgevoerde contractuele verplichtingen en de immateriële wedersamenstelling van documenten en informatiedragers. Een andere vorm van bedrijfsschade is het verlies aan klanten, leveranciers en zelfs medewerkers die hun vertrouwen verliezen in het voortbestaan van het bedrijf. Erg belangrijk in de overeenkomst is de vermelding hoe lang die schadeloosstelling loopt.

Niet elke zelfstandige heeft zo'n bedrijfsschadeverzekering nodig. Het is best mogelijk dat hij afspraken maakt met een collega om verder te werken als hem iets overkomt.

Bijzonder aan de bedrijfsschadeverzekering is dat die slechts tussenkomt na het optreden van een gedekt schadegeval (door brand-, machinebreuk-, alle risico's- of alle bouwplaatsverzekering). De koppeling van zo'n verzekering aan bijvoorbeeld een brandverzekering is dat de betrokken verzekeraar er alle belang bij heeft de schade snel te regelen zodat de activiteit weer kan starten.

> MACHINEBREUK

Het uitvallen van een machine of een werktuig (hefvork, koelinstallatie...) is een zeer specifiek risico in ondernemingen waarvoor een speciale verzekering bestaat die instaat voor een snelle herstelling. De **machinebreukverzekering** dekt onvoorziene en plotselinge schade, zodat het productieproces niet in het gedrang komt. Daarom hoeven ook niet alle machines onder die verzekering te vallen. De vraag is bijvoorbeeld of de verkoper van eetwaren zijn koelinstallatie een tijd kan missen. Daar kan een bedrijfsschadeverzekering aan gekoppeld worden.

☞ C. RECHTSBIJSTAND

Meer nog dan particulieren, kan je als zelfstandige in een geschil belanden, zelfs tegen jouw eigen verzekeraar. De **rechtsbijstandsverzekering** komt in die omstandigheden op voor je belangen, in alle rechtsdomeinen die in de verzekeringsovereenkomst zijn voorzien. Als zelfstandige heb je er bijgevolg voordeel bij om een zo breed mogelijke rechtsbijstandsverzekering af te sluiten, met inbegrip van bijvoorbeeld het arbeids- en sociaal recht.

☞ D. BIJSTAND

Zeker wanneer je veel op de baan bent, heb je er als zelfstandige alle baat bij een **bijstandsverzekering** te nemen. Zo kan je bij elke verplaatsing rekenen op medische én technische bijstand wanneer er iets misloopt op verplaatsing. In de betere contracten is technische bijstand bij autopech verzekerd vanaf de eerste afgelegde kilometer.

☞ E. ANDERE SPECIFIEKE BEDRIJFSRISICO'S

De **transportverzekering** dekt alle goederen die vervoerd worden. Dat kunnen specifieke ladingen zijn, maar bijvoorbeeld ook het gerief van een vakman.

Kredietverzekering biedt bescherming tegen wanbetaling van leveranciers. Het voordeel is dat de verzekeraar die leveranciers in de gaten houdt, wat vooral voor exportgerichte ondernemingen cruciaal kan zijn.

De **garantieverzekering** (of vervangingsverzekering) komt tussen wanneer het bedrijf kosten maakt bij het uitvoeren van haar wettelijke waarborgverplichting van twee jaar. Een variant is de terugroepverzekering (Recall), wanneer het bedrijf uit veiligheidsoverwegingen verplicht is om zijn producten of een deel ervan terug te halen bij de consument.

Alle **bouwplaatsrisico's** (ABR) dekt deze verzekering de schade die kan optreden zolang een gebouw niet is afgewerkt en opgeleverd.

ONDERNEMERSRISICO

Het ondernemersrisico zelf is nooit verzekeraar. Als ondanks alle mogelijke inspanningen een product of een dienst niet aanslaat, bijvoorbeeld. Of door een onprofessionele aanpak, zoals een tegellegger die zijn opdracht verkeerd uitvoert en alles moet herbeginnen. De schade die hij hierbij veroorzaakt aan derden valt wel onder zijn eventuele beroepsaansprakelijkheidsverzekering maar niet het verlies aan uren en materiaal, die voor zijn eigen rekening zijn.

TOT WIE KAN IK ME RICHTEN?

VRAGEN?

Het is onmogelijk om in een aantal bladzijden alle vragen te beantwoorden in verband met de verzekering voor zelfstandigen. In uw verzekeringsovereenkomst vindt u al uw rechten en plichten.

Verdere informatie vindt u op de website www.assuralia.be.

Als u gebruikmaakt van de diensten van een verzekerings-tussenpersoon, kunt u natuurlijk ook bij hem terecht voor verdere informatie.

ASSURALIA

Koning Albert II-laan 19
1210 Brussel

Bij vragen, contacteer ons via info@assuralia.be.